

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

z 27. februára 2014*

„Odvolanie — Štátna pomoc — Schémy pomoci poskytnuté spoločnostiam sociálneho bývania — Rozhodnutie o zlučiteľnosti — Závazky prijaté vnútroštátnymi orgánmi na dosiahnutie súladu s právom Únie — Článok 263 štvrtý odsek ZFEÚ — Žaloba o neplatnosť — Podmienky prípustnosti — Záujem na konaní — Aktívna legitímácia — Osobne a priamo dotknutí príjemcovia — Pojem „uzavretý okruh““

Vo veci C-132/12 P,

ktorej predmetom je odvolanie podľa článku 56 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie, podané 29. februára 2012,

Stichting Woonpunt, so sídlom v Maastrichte (Holandsko),

Stichting Havensteder, predtým Stichting Com.wonen, so sídlom v Rotterdame (Holandsko),

Woningstichting Haag Wonen, so sídlom v Haagu (Holandsko),

Stichting Woonbedrijf SWS.Hhvl, so sídlom v Eindhovene (Holandsko),

v zastúpení: P. Glazener a E. Henny, advocaten,

odvolateľky,

ďalší účastník konania:

Európska komisia, v zastúpení: H. van Vliet, S. Noë a S. Thomas, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalovaná v prvostupňovom konaní,

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory A. Tizzano, sudcovia A. Borg Barthet a E. Levits (spravodajca),

generálny advokát: M. Wathelet,

tajomník: M. Ferreira, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 17. apríla 2013,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 29. mája 2013,

* Jazyk konania: holandčina.

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Spoločnosti Stichting Woonpunt, Stichting Havensteder, predtým Stichting Com.wonen, Woningstichting Haag Wonen a Stichting Woonbedrijf SWS.Hhvl svojím odvolaním navrhujú zrušenie uznesenia Všeobecného súdu Európskej únie zo 16. decembra 2011, Stichting Woonpunt a i./Komisia (T-203/10, ďalej len „napadnuté uznesenie“), ktorým tento súd zamietol ich žalobu o neplatnosť rozhodnutia Komisie K(2009) 9963 v konečnom znení z 15. decembra 2009 týkajúceho sa štátnej pomoci E 2/2005 a N 642/2009 – Holandsko – Existujúca pomoc a osobitná pomoc na projekty určená podnikom bytovej výstavby (ďalej len „sporné rozhodnutie“).

Okolnosti predchádzajúce sporu a sporné rozhodnutie

- 2 Skutkové okolnosti sporu boli opísané Všeobecným súdom v bodoch 1 až 14 napadnutého uznesenia nasledujúcim spôsobom:

„1 Žalobkyne... sú podniky bytovej výstavby (woningcorporaties, ďalej len ‚wocos‘) so sídlom v Holandsku. Wocos sú neziskové organizácie, ktorých úlohou je nadobúdanie, výstavba a prenajímanie bytov určených najmä pre znevýhodnené osoby a sociálne znevýhodnené skupiny. Wocos vykonávajú aj ďalšie činnosti, akými sú výstavba a prenajímanie bytov s vyšším nájomným, výstavba bytov určených na predaj a výstavba a prenajímanie budov všeobecného záujmu.

2 Dňa 15. decembra 2009 Komisia prijala [sporné] rozhodnutie.

3 Po prvé, pokiaľ ide o pomoc E 2/2005, holandské orgány v roku 2002 oznámili Komisii všeobecnú schému štátnej pomoci poskytnutú v prospech wocos. Keďže Komisia usúdila, že opatrenia určené na financovanie wocos možno označiť za existujúcu pomoc, holandské orgány v dôsledku toho vzali späť svoje oznámenie.

4 Komisia 14. júla 2005 zaslala holandským orgánom list na základe článku 17 nariadenia Rady (ES) č. 659/1999 z 22. marca 1999 ustanovujúceho podrobné pravidlá na uplatňovanie článku [107 ZFEÚ] (Ú. v. ES L 83, s. 1; Mim. vyd. 08/001, s. 339), v ktorom označila všeobecnú schému štátnej pomoci poskytnutú wocos za existujúcu pomoc (pomoc E 2/2005) a vyjadrila svoje pochybnosti o zlučiteľnosti tejto pomoci so spoločným trhom. Komisia na úvod uviedla, že holandské orgány musia zmeniť úlohu vo verejnom záujme zverenú wocos tak, aby bolo sociálne bývanie určené pre jasne vymedzenú cieľovú skupinu znevýhodnených osôb alebo sociálne znevýhodnených skupín. Ďalej uviedla, že wocos musia všetky svoje obchodné činnosti vykonávať v trhových podmienkach a že na ne nemôže byť poskytnutá štátna pomoc. Nakoniec uviedla, že ponuka sociálnych bytov musí byť prispôbená dopytu znevýhodnených osôb alebo sociálne znevýhodnených skupín.

5 Komisia a holandské orgány po zaslaní tohto listu začali rokovať s cieľom zosúladiť schému pomoci s článkom 106 ods. 2 ZFEÚ.

6 Dňa 16. apríla 2007 Vereniging van Institutionele Beleggers in Vastgoed, Nederland (Združenie inštitucionálnych investorov do nehnuteľností v Holandskom kráľovstve) predložilo Komisii sťažnosť týkajúcu sa pomoci poskytnutej wocos. V júni 2009 sa k tejto sťažnosti pripojila spoločnosť Vesteda Groep BV.

7 V liste z 3. decembra 2009 holandské orgány navrhli Komisii záväzky týkajúce sa zmeny všeobecnej schémy štátnej pomoci pre wocos.

- 8 Opatrenia nachádzajúce sa vo všeobecnej schéme štátnej pomoci, ktorú poskytuje [Holandské kráľovstvo] v prospech wocos, a týkajúce sa konania E 2/2005 sú:
- a) štátne záruky na pôžičky poskytnuté Garančným fondom na výstavbu sociálnych bytov;
 - b) pomoc Ústredného fondu bývania, pomoc na jednotlivé projekty alebo pomoc pri racionalizácii vo forme pôžičiek so zvýhodnenými úrokmi alebo priamych dotácií;
 - c) predaj pozemkov obcami za nižšiu než trhovú cenu;
 - d) právo požičať si od Bank Nederlandse Gemeenten.
- 9 V [spornom] rozhodnutí Komisia kvalifikovala každé z týchto opatrení ako štátnu pomoc a konštatovala, že holandská schéma financovania sociálneho bývania predstavuje existujúcu pomoc, keďže táto schéma bola vytvorená pred vstupom Zmluvy o ES do platnosti v Holandsku a neskoršie reformy nevedli k jej podstatnejšej zmene.
- 10 Komisia v odôvodnení 41 [sporného] rozhodnutia uviedla:

„Holandské orgány sa zaviazali zmeniť fungovanie wocos a opatrenia, ktoré im poskytujú výhody. Pokiaľ ide o jednotlivé zmeny, holandské orgány predložili Komisii návrhy ustanovení. Nové pravidlá sú predmetom novej ministerskej vyhlášky, ktorá nadobudla účinnosť 1. januára 2010, a nového zákona o bývaní, ktorý nadobudne účinnosť 1. januára 2011. ...“

- 11 Komisia preskúmala zlučiteľnosť pomoci E 2/2005 týkajúcej sa schémy financovania wocos zmenenej na základe záväzkov prijatých holandskými orgánmi. V odôvodnení 72 [sporného] rozhodnutia dospela k záveru, že „pomoc poskytovaná v súvislosti s činnosťami v oblasti sociálneho bývania, t. j. v súvislosti s výstavbou a prenajímaním bytov určených pre jednotlivcov vrátane výstavby a údržby súvisiacich infraštruktúr..., je zlučiteľná s článkom 106 ods. 2 ZFEÚ“. Komisia tak akceptovala záväzky prijaté holandskými orgánmi.
- 12 Po druhé, pokiaľ ide o pomoc N 642/2009, holandské orgány oznámili 18. novembra 2009 novú schému pomoci na obnovu upadajúcich mestských častí označenú ako „osobitná pomoc na projekty určená pre určité okresy“, ktorej príjemcami sú wocos pôsobiace vo vybraných mestských častiach. Táto nová schéma pomoci sa má poskytovať za rovnakých podmienok ako opatrenia existujúcej schémy pomoci zmenenej na základe záväzkov prijatých holandskými orgánmi.
- 13 Pomoc N 642/2009 má podobu priamych dotácií vyplácaných zo strany Centraal Fonds Volkshuisvesting (Ústredný fond bývania) na uskutočňovanie osobitných projektov týkajúcich sa výstavby a prenajímania bytov vo vymedzených zemepisných oblastiach zodpovedajúcich mestským spoločenstvám, ktoré majú najmenej prostriedkov. Táto pomoc bude financovaná prostredníctvom novej dane, ktorú budú platiť wocos vykonávajúce svoju činnosť mimo citlivých mestských oblastí.
- 14 Komisia sa v [spornom] rozhodnutí domnievala, že pomoc N 642/2009 je zlučiteľná so spoločným trhom. Uviedla, že „pomoc poskytovaná v súvislosti s činnosťami týkajúcimi sa výstavby a prenajímania bytov určených pre jednotlivcov vrátane výstavby a údržby s tým súvisiacich infraštruktúr a s činnosťami týkajúcimi sa prenajímania budov všeobecného záujmu je zlučiteľná s článkom 106 ods. 2 ZFEÚ“. V dôsledku toho sa rozhodla, že nebude namietať voči oznámeným novým opatreniam.“ [neoficiálny preklad]

Konanie pred Všeobecným súdom a napadnuté uznesenie

- 3 Odvolateľky návrhom podaným do kancelárie Všeobecného súdu 30. apríla 2010 podali na základe článku 263 ZFEÚ žalobu o neplatnosť sporného rozhodnutia.
- 4 Odvolateľky uviedli na podporu svojej žaloby viacero dôvodov.
- 5 Hoci Komisia formálne nepodala námietku v tomto zmysle, napriek tomu na úvod namietala voči prípustnosti tohto návrhu, s odvolaním sa jednak na skutočnosť, že odvolateľky neboli sporným rozhodnutím osobne dotknuté v zmysle článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ v rozsahu, v akom sa dané rozhodnutie týka pomoci E 2/2005, a jednak na skutočnosť, že uvedené odvolateľky nemali záujem na konaní o neplatnosť sporného rozhodnutia v rozsahu, v akom sa týka pomoci N 642/2009.
- 6 V tomto kontexte sa preto Všeobecný súd rozhodol, že je potrebné rozhodnúť najprv o tejto otázke.
- 7 Po prvé Všeobecný súd konštatoval, že sporné rozhodnutie v rozsahu, v akom sa týka pomoci E 2/2005, nie je určené odvolateľkám, a v bode 29 napadnutého uznesenia pripomenul, že podnik nie je oprávnený napadnúť rozhodnutie Komisie zakazujúce odvetvovú schému pomoci v prípade, ak je týmto rozhodnutím dotknutý len z dôvodu svojej príslušnosti k predmetnému odvetviu a z dôvodu svojho postavenia potenciálneho príjemcu uvedenej pomoci, a následne v bode 30 tohto uznesenia rozhodol, že to isté platí aj v prípade žaloby o neplatnosť rozhodnutia, ktorým Komisia, berúc na vedomie záväzky prijaté vnútroštátnymi orgánmi, vyhlásila zmeny v predmetnej schéme pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom.
- 8 V prejednávanej veci Všeobecný súd v bodoch 31 a 32 napadnutého uznesenia konštatoval, že postavenie wocos sa priznáva na základe objektívnych kritérií, ktoré môže spĺňať neurčitý počet subjektov ako potenciálnych príjemcov pomoci E 2/2005 uvedenej v spornom rozhodnutí.
- 9 Všeobecný súd na základe toho dospel k záveru, že samotné postavenie odvolateľiek ako wocos im neumožňuje považovať sa za osobne dotknuté sporným rozhodnutím v rozsahu, v akom sa týka pomoci E 2/2005.
- 10 Následne v bodoch 38 až 50 napadnutého uznesenia sa Všeobecný súd venoval vyvráteniu tvrdení odvolateľiek.
- 11 Najprv uviedol, že okolnosti, ktoré viedli k rozsudkom Súdneho dvora, na ktoré sa odvolateľky odvolávajú na podporu svojich tvrdení, t. j. rozsudky zo 17. januára 1985, Piraiki-Patraiki a i./Komisia (11/82, Zb. s. 207), ako aj z 22. júna 2006, Belgicko a Forum 187/Komisia (C-182/03 a C-217/03, Zb. s. I-5479), sa odlišujú od okolností, o ktorých rozhodoval v prejednávanej veci Všeobecný súd, pretože v rámci týchto dvoch rozsudkov Súdneho dvora patrili žalobkyne ku skupine, ktorá sa už po prijatí predmetných rozhodnutí nemohla rozšíriť.
- 12 Ďalej Všeobecný súd rozhodol, že odvolateľky nemôžu tvrdiť, že existuje len minimálna možnosť, že bude ako woco schválená nová organizácia, ani že predtým schválené wocos boli v okamihu prijatia sporného rozhodnutia identifikovateľné. V tomto ohľade pripomenul, že možnosť určiť počet alebo aj samotnú totožnosť subjektov práva, na ktoré sa opatrenie uplatňuje, neznamená, že by tieto subjekty museli byť považované za osobne dotknuté týmto opatrením.
- 13 V odpovedi na tvrdenie odvolateľiek, podľa ktorého existujúce wocos nie sú dotknuté sporným rozhodnutím rovnako ako wocos, ktoré budú schválené v budúcnosti, Všeobecný súd najprv zdôraznil, že schéma pomoci uvedená v tomto rozhodnutí bola označená za schému v súlade s vnútorným trhom do budúcnosti. Ďalej pripomenul, že skutočnosť, že subjekt je hospodársky dotknutý opatrením väčšmi

ako jeho konkurenti, neumožňuje tento subjekt individualizovať. Napokon Všeobecný súd rozhodol, že odvolateľky patria do kategórie hospodárskych subjektov definovaných podľa objektívnych kritérií, od ktorých sa neodlišujú.

- 14 Na základe toho dospel tento súd v bode 52 napadnutého uznesenia k záveru, že odvolateľky neboli osobne dotknuté sporným rozhodnutím v rozsahu, v akom sa týka pomoci E 2/2005.
- 15 Po druhé, pokiaľ ide o sporné rozhodnutie v rozsahu, v akom sa týka pomoci N 642/2009, Všeobecný súd sa domnieval, že odvolateľky sa v rámci preskúmania novej pomoci nemohli odvolávať na údajne priaznivejšiu skoršiu situáciu. Zdôrazňujúc, že sporné rozhodnutie vyhlasuje pomoc, ktorej potenciálnymi príjemkyňami sú odvolateľky, za zlučiteľnú so spoločným trhom, v bode 63 napadnutého uznesenia rozhodol, že odvolateľky nepreukázali svoj záujem na konaní voči spornému rozhodnutiu v rozsahu, v akom sa týka pomoci N 642/2009.
- 16 Všeobecný súd preto žalobu zamietol v celom rozsahu ako neprípustnú.

Návrhy účastníkov konania

- 17 Odvolateľky svojim odvolaním navrhujú, aby Súdny dvor:
 - zrušil napadnuté uznesenie,
 - vrátil vec Všeobecnému súdu a
 - zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.
- 18 Komisia navrhuje, aby Súdny dvor zamietol odvolanie a zaviazal odvolateľky na náhradu trov konania.

O odvolaní

- 19 Na podporu svojho odvolania odvolateľky uvádzajú tri odvolacie dôvody. Prvý odvolací dôvod je založený na nesprávnom právnom posúdení, nesprávnom posúdení relevantného skutkového stavu a nedostatočnom odôvodnení, keďže Všeobecný súd podmienil prípustnosť žaloby voči spornému rozhodnutiu v rozsahu, v akom sa týka pomoci E 2/2005, tým, či sú odvolateľky reálne alebo potenciálne príjemkyne. Druhý odvolací dôvod je založený na nesprávnom právnom posúdení, nesprávnom posúdení relevantného skutkového stavu a nedostatočnom odôvodnení, keďže Všeobecný súd sa vzhľadom na sporné rozhodnutie v rozsahu, v akom sa týka pomoci E 2/2005, domnieval, že odvolateľky nepatria do „uzavretého okruhu“ existujúcich wocos. Tretí odvolací dôvod je založený na nesprávnom právnom posúdení, nesprávnom posúdení relevantného skutkového stavu a nedostatočnom odôvodnení v rozsahu, v akom sa Všeobecný súd domnieval, že odvolateľky nemajú záujem na konaní o neplatnosť sporného rozhodnutia v rozsahu, v akom sa týka pomoci N 642/2009.
- 20 Keďže prvé dva dôvody uvedené na podporu odvolania smerujú voči posúdeniu Všeobecného súdu týkajúcemu sa aktívnej legitímácie odvolateľiek, je potrebné skúmať ich spoločne po preskúmaní tretieho odvolacieho dôvodu.

O treťom odvolacom dôvode

Argumentácia účastníkov konania

- 21 Podľa odvolateliek Všeobecný súd najprv v bode 59 napadnutého uznesenia nesprávne predpokladal, že podmienky uplatňovania pomoci N 642/2009 boli stanovené vnútroštátnymi orgánmi a nie Komisiou.
- 22 Následne Všeobecný súd v tom istom bode napadnutého uznesenia dospel k nesprávnemu záveru o neexistencii záujmu odvolateliek na konaní z dôvodu, že nie je isté, či by Komisia schému pomoci schválila za iných podmienok.
- 23 Napokon za týchto okolností Všeobecný súd neprávom nevyhovel výhrade odvolateliek založenej na porušení ich procesných práv v tom, že nemohli mať postavenie dotknutej osoby.
- 24 Komisia zdôrazňuje, že vzhľadom na skutočnosť, že pomoc N 642/2009 je novou schémou pomoci, sa odvolateľky nemohli odvolávať na fiktívnu situáciu pred prijatím sporného rozhodnutia, ktorá by pre ne bola priaznivejšia.
- 25 Preto je potrebné tento odvolací dôvod zamietnuť ako nedôvodný.

Posúdenie Súdny dvorom

- 26 Pokiaľ ide o prvé tvrdenie odvolateliek, je nutné konštatovať, že Všeobecný súd neviazal ich záujem na konaní o neplatnosť sporného rozhodnutia v rozsahu, v akom sa toto rozhodnutie týkalo pomoci N 642/2009, na otázku, do akej miery boli podmienky uplatňovania tejto pomoci prijaté samotnou Komisiou alebo holandskými orgánmi.
- 27 Naopak v rozsahu, v akom sa uvedené rozhodnutie týka oznámenej novej pomoci, sa Všeobecný súd pri odôvodnení neexistencie záujmu na konaní obmedzil na tvrdenie nachádzajúce sa v bode 58 napadnutého uznesenia, podľa ktorého sa odvolateľky na tieto účely nemohli odvolať na existenciu skoršej situácie, v rámci ktorej by pomoc bola poskytnutá za priaznivejších podmienok v porovnaní s podmienkami upravenými v spornom rozhodnutí.
- 28 Pokiaľ ide o druhé tvrdenie, treba konštatovať, že smeruje proti doplňujúcemu dôvodu uvedenému v bode 59 napadnutého uznesenia, ktorého zamietnutie by neumožnilo priznať odvolateľkám záujem na konaní.
- 29 V každom prípade, ako zdôraznil generálny advokát v bode 36 návrhov, výklad tohto bodu napadnutého uznesenia odvolateľkami je zjavne nesprávny. Z tohto bodu totiž nevyplýva, že odvolateľky nemajú záujem na konaní, pretože nie je isté, či by Komisia dotknutú schému pomoci schválila za iných podmienok. Všeobecný súd chcel len potvrdiť, že odvolateľky sa vzhľadom na okolnosti prejednávanej veci nemôžu odvolávať na situáciu predchádzajúcu prijatiu sporného rozhodnutia, ktorá by pre ne bola priaznivejšia, keďže nemajú právo na získanie plánovanej pomoci.
- 30 Pokiaľ ide o tretie tvrdenie, Súdny dvor už rozhodol, že keď sa žalobca domáha zrušenia rozhodnutia Komisie o nevznesení námietok z dôvodu porušenia jeho procesných práv, prináleží mu preukázať, že Komisia vo fáze predbežného preskúmania oznámeného opatrenia musela mať pochybnosti týkajúce sa jeho súladu so spoločným trhom (pozri v tomto zmysle rozsudok z 24. mája 2011, Komisia/Kronoply a Kronotex, C-83/09 P, Zb. s. I-4441, bod 59).

- 31 V prejednávanej veci sporné rozhodnutie viedlo po predbežnom preskúmaní k vyhláseniu súladu novej pomoci s vnútorným trhom. Keďže odvolateľky sú potenciálnymi príjemkyňami tejto pomoci, nemôžu tvrdiť, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, ktoré sa zakladalo na porušení ich procesných práv.
- 32 Preto treba tretí odvolací dôvod zamietnuť ako nedôvodný.

O prvom a druhom odvolacom dôvode

Argumentácia účastníkov konania

- 33 V prvom rade odvolateľky uvádzajú, že vzhľadom na skutočnosť, že boli príjemkyňami pomoci E 2/2005 predtým, ako bola zmenená sporným rozhodnutím, sa Všeobecný súd v bodoch 44 a 45 napadnutého uznesenia nesprávne odvolával na ich postavenie potenciálnych príjemkýň zmenenej schémy pomoci, aby im odmietol priznať postavenie osôb osobne dotknutých týmto rozhodnutím. Ich skoršie postavenie totiž vážne spochybnili nové podmienky poskytnutia pomoci, tak ako vyplývajú zo zmien uvedených v napadnutom rozhodnutí.
- 34 Na jednej strane existujúce pôžičky poskytnuté na základe starej schémy a splatné po prijatí sporného rozhodnutia v prípade, ak by museli byť refinancované, môžu byť zaručené len vtedy, ak woco spĺňa nové podmienky definované v rámci pomoci E 2/2005.
- 35 Na druhej strane, ak sa pôžičky týkajú pôvodne oprávnených investícií, ktoré po prijatí sporného rozhodnutia už nie sú pri financovaní zaručenom fondom prípustné, tieto investície musia byť po splatnosti uvedených pôžičiek financované prostredníctvom externých zdrojov bez záruky.
- 36 Z toho vyplýva, že faktická situácia odvolateľiek sa odlišuje od situácie wocos, ktoré neboli povolené pred prijatím sporného rozhodnutia.
- 37 Po druhé sa Všeobecný súd opieral o príliš úzke vymedzenie pojmu „uzavretý okruh“.
- 38 Všeobecný súd tak v bode 46 napadnutého uznesenia nesprávne zamietol okolnosť, že v budúcnosti už v Holandsku nebude povolená nová inštitúcia v postavení woco, pričom ju označil za špekuláciu.
- 39 Navyše sa Všeobecný súd dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď v bode 51 napadnutého uznesenia požadoval, aby sa odvolateľky odlišovali od ostatných wocos, ktoré existovali pred prijatím sporného rozhodnutia.
- 40 Komisia uvádza, že záväzky prijaté holandskými orgánmi sa týkajú len obdobia po prijatí sporného rozhodnutia. Pôvodné postavenie odvolateľiek teda týmto rozhodnutím nemôže byť dotknuté. Navyše Komisia nepožadovala preplatenie súm poskytnutých na základe pôvodnej schémy pomoci.
- 41 Komisia zdôrazňuje, že holandská právna úprava upravuje povolenie nových inštitúcií na základe objektívnych kritérií. Z toho vyplýva, že odvolateľky patria do okruhu hospodárskych subjektov, ktorý môže byť rozšírený.

Posúdenie Súdnym dvorom

- 42 Na úvod je dôležité zdôrazniť, že sporné rozhodnutie bolo prijaté 15. decembra 2009, t. j. po tom, ako vstúpila do platnosti Lisabonská zmluva, ktorá mení a dopĺňa Zmluvu o ES.

- 43 Okrem iných zmien Lisabonská zmluva v zmysle článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ zmiernila podmienky prípustnosti žaloby o neplatnosť podanej fyzickými a právnickými osobami voči aktom Únie tým, že doň doplnila tretiu časť vety. Táto časť vety totiž bez toho, aby podmienila prípustnosť žaloby o neplatnosť podanej fyzickými a právnickými osobami osobnou dotknutosťou, poskytla opravný prostriedok voči regulačným aktom, ktoré neobsahujú vykonávacie opatrenia a týkajú sa priamo žalobcu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 3. októbra 2013, Inuit Tapiriit Kanatami a i./Parlament a Rada, C-583/11 P, bod 57).
- 44 Článok 263 štvrtý odsek ZFEÚ preto upravuje dva prípady, keď sa fyzickej alebo právnickej osobe priznáva aktívna legitimácia na podanie žaloby proti aktu, ktorý jej nie je určený. Jednak možno takúto žalobu podať pod podmienkou, že tento akt sa jej priamo a osobne týka. Jednak takáto osoba môže podať žalobu proti regulačnému aktu, ktorý sa jej priamo týka a nevyžaduje vykonávacie opatrenia (rozsudok z 19. decembra 2013, Telefónica/Komisia, C-274/12 P, bod 19).
- 45 V tomto kontexte treba pripomenúť, že kritérium stanovené v článku 263 štvrtom odseku ZFEÚ, ktoré prípustnosť žaloby podanej fyzickou alebo právnickou osobou proti rozhodnutiu, ktoré jej nie je určené, podmieňuje splnením podmienok prípustnosti, je prekážkou konania z dôvodu verejného záujmu, ktorú môžu súdne orgány Únie kedykoľvek preskúmať, dokonca aj *ex officio* (pozri v tomto zmysle rozsudok z 23. apríla 2009, Sahlstedt a i./Komisia, C-362/06 P, Zb. s. I-2903, bod 22).
- 46 V napadnutom uznesení sa pritom Všeobecný súd pri vyhlásení neprípustnosti žaloby odvolateľiek obmedzil na preskúmanie podmienky ich osobnej dotknutosti v zmysle článku 263 ZFEÚ štvrtého odseku druhej časti vety, pričom opomenul vykonať analýzu prípustnosti uvedenej žaloby s ohľadom na iné, menej reštriktívne podmienky upravené v článku 263 štvrtom odseku tretej časti vety ZFEÚ, ktorých preskúmaniu nijako nebránilo konštatovanie neexistencie osobnej dotknutosti.
- 47 Z toho dôvodu sa Všeobecný súd dopustil nesprávneho právneho posúdenia.
- 48 Takéto nesprávne posúdenie by však bolo irelevantné, ak by sa ukázalo, že žaloba odvolateľiek nespĺňa podmienky prípustnosti podľa článku 263 štvrtého odseku tretej časti vety ZFEÚ.
- 49 V zmysle vyššie uvedeného ustanovenia sa žaloba o neplatnosť podáva najmä voči regulačným aktom, ktoré neobsahujú vykonávacie opatrenia a priamo sa týkajú žalobcu.
- 50 V tejto súvislosti Súdny dvor už rozhodol, že na účely posúdenia, či právny akt obsahuje vykonávacie opatrenia, treba vychádzať z postavenia osoby, ktorá sa odvoláva na právo podať žalobu na základe článku 263 štvrtého odseku tretej časti ZFEÚ (rozsudok Telefónica/Komisia, už citovaný, bod 30).
- 51 Okrem toho sa na účely overenia, či napadnutý akt obsahuje vykonávacie opatrenia, treba opierať výlučne o predmet žaloby (rozsudok Telefónica/Komisia, už citovaný, bod 31).
- 52 V prejednávanom prípade na jednej strane žaloba odvolateľiek smeruje k zrušeniu sporného rozhodnutia, ktorým Komisia potvrdila zlučiteľnosť pomoci E 2/2005 so spoločným trhom po tom, ako holandské orgány prijali záväzky meniace dotknutú schému pomoci, ktorej príjemkyňami boli aj odvolateľky. Z odôvodnenia 41 sporného rozhodnutia vyplýva, že tieto záväzky boli vykonané prostredníctvom novej ministerskej vyhlášky a nového zákona o bývaní.
- 53 Na druhej strane sporné rozhodnutie nedefinuje osobitné a konkrétne dôsledky uplatnenia záväzkov holandských orgánov v rámci pomoci E 2/2005 pre činnosti odvolateľiek. Tieto dôsledky sa prejavujú v rámci aktov prijatých pri výkone ministerskej vyhlášky a nového zákona o bývaní, ktoré samy osebe predstavujú vykonávacie opatrenia, ktoré obsahuje sporné rozhodnutie v zmysle článku 263 štvrtého odseku tretej časti vety ZFEÚ.

- 54 Preto bez ohľadu na to, či je sporné rozhodnutie „regulačným aktom“ v zmysle citovaného ustanovenia, je nesprávne právne posúdenie, ktorého sa dopustil Všeobecný súd v napadnutom uznesení, keď nepreskúmal prípustnosť tejto žaloby aj s prihliadnutím na tieto ďalšie podmienky, irelevantné, keďže žaloba odvolateľiek nespĺňa podmienky prípustnosti podľa článku 263 štvrtého odseku tretej časti vety ZFEÚ.
- 55 Po tomto spresnení je potrebné pristúpiť k preskúmaniu prvého a druhého dôvodu odvolateľiek na podporu ich odvolania.
- 56 V tejto súvislosti je zrejmé, že jediným adresátom sporného rozhodnutia je Holandské kráľovstvo.
- 57 Ako v bode 28 napadnutého uznesenia pripomenul Všeobecný súd, tretie osoby môžu byť osobne dotknuté rozhodnutím určeným inej osobe vtedy, ak sa ich týka na základe ich určitých osobitných vlastností alebo na základe okolnosti, ktorá ich charakterizuje vo vzťahu k akejkoľvek inej osobe a tým ich individualizuje podobne ako osobu, ktorej je rozhodnutie určené (rozsudky z 15. júla 1963, Plaumann/Komisia, 25/62, Zb. s. 197, 223; z 29. apríla 2004, Taliansko/Komisia, C-298/00 P, Zb. s. I-4087, bod 36; Inuit Tapiriit Kanatami a i./Parlament a Rada, už citovaný, bod 72, ako aj Telefónica/Komisia, už citovaný, bod 46).
- 58 V tejto súvislosti je pravda, ako to v bode 47 napadnutého uznesenia zdôraznil Všeobecný súd, že obyčajná možnosť s väčšou alebo menšou presnosťou určiť počet, prípadne aj totožnosť právnych subjektov, na ktoré sa opatrenie uplatní, vôbec neznamená, že tieto subjekty sa musia považovať za osobne dotknuté týmto opatrením, ak sa toto uplatnenie uskutočňuje na základe objektívnej právnej alebo faktickej situácie definovanej dotknutým aktom (pozri rozsudok Telefónica/Komisia, už citovaný, bod 47).
- 59 Z ustálenej judikatúry však vyplýva, že pokiaľ sa napadnutý akt týka skupiny osôb, ktoré boli určené alebo ich bolo možné určiť v čase prijatia tohto aktu a v závislosti od kritérií vlastných členom tejto skupiny, tieto osoby môžu byť osobne dotknuté týmto aktom, pokiaľ tvoria súčasť uzavretého okruhu hospodárskych subjektov, a že o taký prípad môže ísť najmä vtedy, ak rozhodnutie mení práva nadobudnuté jednotlivcom v čase pred jeho prijatím (pozri v tomto zmysle rozsudok z 13. marca 2008, Komisia/Infront WM, C-125/06 P, Zb. s. I-1451, body 71 a 72 a citovanú judikatúru).
- 60 V prejednávanej veci je dôležité uviesť, ako to v bode 31 napadnutého uznesenia konštatoval Všeobecný súd, že postavenie wocos sa priznávalo systémom povoľovania prostredníctvom kráľovskej vyhlášky, pričom ich počet a označenie bolo v okamihu prijatia sporného rozhodnutia presne určené.
- 61 Okrem toho nik nespochybňuje skutočnosť, že sporné rozhodnutie od 1. januára 2011, t. j. od okamihu nadobudnutia účinnosti nového zákona o bývaní, zmenilo schému pomoci, ktorej príjemcami boli do tohto okamihu povolené wocos, a tým znevýhodnilo podmienky výkonu ich činností v porovnaní s predchádzajúcimi podmienkami, a to najmä vzhľadom na skutočnosť, ako to zdôraznili odvolateľky počas pojednávania, že pod záštitou zmenenej schémy je miera úvahy pri výbere oprávnených nájomníkov bytov spravovaných wocos obmedzená a záručný fond k pôžičkám, ktorých sú príjemcami, zaniká.
- 62 Za týchto okolností je potrebné rozhodnúť, že odvolateľky patria do uzavretého okruhu subjektov, čo ich individualizuje vo vzťahu k tomuto rozhodnutiu v rozsahu, v akom sa týka pomoci E 2/2005.
- 63 Preto sa Všeobecný súd dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď rozhodol, že odvolateľky nie sú osobne dotknuté sporným rozhodnutím v rozsahu, v akom sa týka pomoci E 2/2005.
- 64 Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že napadnuté uznesenie musí byť zrušené v rozsahu, v akom stanovuje, že odvolateľky nie sú osobne dotknuté sporným rozhodnutím v rozsahu, v akom sa týka pomoci E 2/2005.

O prípustnosti žaloby na prvom stupni

- 65 V súlade s článkom 61 prvým odsekom druhou vetou Štatútu Súdneho dvora Európskej únie môže tento súd v prípade zrušenia rozhodnutia Všeobecného súdu vydať konečný rozsudok sám, ak to stav konania dovoľuje.
- 66 Hoci Súdny dvor nie je schopný v tomto štádiu konania vecne rozhodnúť o žalobe podanej na Všeobecný súd, má k dispozícii nevyhnutné dôkazy, aby s konečnou platnosťou rozhodol o prípustnosti uvedenej žaloby voči spornému rozhodnutiu v rozsahu, v akom sa týka pomoci E 2/2005.
- 67 V tejto súvislosti je po prvé potrebné pripomenúť, že žaloba o neplatnosť podaná fyzickou alebo právnickou osobou je prípustná len v rozsahu, v akom má táto osoba záujem na zrušení napadnutého aktu. Predpokladom takéhoto záujmu je, že samotné zrušenie aktu musí byť spôsobilé vyvolať právne následky, a teda žaloba musí byť spôsobilá svojím výsledkom priniesť prospech pre toho účastníka konania, ktorý ju podal (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 17. septembra 2009, Komisia/Koninklijke FrieslandCampina NV, C-519/07 P, Zb. s. I-8495, bod 63).
- 68 Po druhé odvolateľky musia byť v súlade s článkom 263 štvrtým odsekom druhou časťou vety ZFEÚ nielen osobne, ale aj priamo dotknuté aktom, ktorého zrušenie požadujú, v tom zmysle, že tento akt sa musí priamo týkať právnej situácie týchto účastníkov a orgánom povereným jeho vykonaním neponecháva žiadnu mieru voľnej úvahy, pričom jeho vykonanie má výlučne automatickú povahu a vyplýva zo samotného práva Únie bez uplatnenia iných vykonávajúcich ustanovení (pozri v tomto zmysle rozsudok Komisia/Koninklijke FrieslandCampina, už citovaný, body 48 a 49).
- 69 V prejednávanej veci na jednej strane, keďže z bodu 66 tohto rozsudku vyplýva, že zmeny v schéme pomoci E 2/2005 znevýhodňujú podmienky výkonu činností wocos v porovnaní s predchádzajúcimi podmienkami, by zrušenie sporného rozhodnutia v rozsahu, v akom sa týka uvedenej schémy pomoci, malo za následok zachovanie predchádzajúcich priaznivejších podmienok pre povolené wocos.
- 70 V dôsledku toho je potrebné konštatovať, že odvolateľky majú legitímny záujem na zrušení sporného rozhodnutia v rozsahu, v akom sa týka pomoci E 2/2005.
- 71 Na druhej strane je potrebné pripomenúť, že ako vyplýva z bodu 74 sporného rozhodnutia, toto rozhodnutie bolo prijaté Komisiou v súlade s článkom 19 ods. 1 nariadenia č. 659/1999.
- 72 Ako to však v bodoch 43 až 45 návrhov pripomenul generálny advokát, v rámci konania podľa článku 19 ods. 1 nariadenia č. 659/119 práve rozhodnutie Komisie, ktorým sa prijímajú návrhy členských štátov, robí tieto návrhy záväznými.
- 73 V tejto súvislosti okolnosť, že zmeny prijaté sporným rozhodnutím boli prebraté holandskou právnou úpravou, neumožňuje spochybniť toto zistenie. Ako totiž v bodoch 94 a 98 návrhov uviedol generálny advokát, Holandské kráľovstvo nedisponuje pri vykonávaní sporného rozhodnutia voľnou úvahou.
- 74 Preto je potrebné rozhodnúť, že sporné rozhodnutie v rozsahu, v akom sa týka pomoci E 2/2005, spôsobuje priame účinky na právne postavenie odvolateľiek.
- 75 Zo všetkých predchádzajúcich úvah vyplýva, že žalobu o neplatnosť podanú odvolateľkami na Všeobecný súd treba vyhlásiť za prípustnú v časti, v ktorej odvolateľky jednak majú záujem na konaní proti spornému rozhodnutiu v rozsahu, v akom sa týka pomoci E 2/2005, a jednak sú osobne a priamo dotknuté sporným rozhodnutím v rozsahu, v akom sa týka pomoci E 2/2005.

O trovách

⁷⁶ Vzhľadom na to, že vec sa vracia Všeobecnému súdu, o trovách tohto odvolacieho konania treba rozhodnúť neskôr.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol a vyhlásil:

1. **Uznesenie Všeobecného súdu Európskej únie zo 16. decembra 2011, Stichting Woonpunt a i./Komisia (T-203/10), sa zrušuje v časti, v ktorej vyhlasuje žalobu o neplatnosť podanú spoločnosťami Stichting Woonpunt, Stichting Havensteder, Woningstichting Haag Wonen a Stichting Woonbedrijf SWS.Hhvl proti rozhodnutiu Komisie K(2009) 9963 v konečnom znení z 15. decembra 2009 týkajúcej sa štátnej pomoci E 2/2005 a N 642/2009 – Holandsko – Existujúca pomoc a osobitná pomoc na projekty určená podnikom bytovej výstavby za neprípustnú, v rozsahu, v akom sa toto rozhodnutie týka schémy pomoci E 2/2005.**
2. **Vo zvyšnej časti sa odvolanie zamietá.**
3. **Žaloba o neplatnosť uvedená v bode 1 výroku tohto rozsudku je prípustná.**
4. **Vec sa vracia Všeobecnému súdu Európskej únie, aby rozhodol o dôvodnosti žaloby o neplatnosť uvedenej v bode 1 výroku tohto rozsudku.**
5. **O trovách konania sa rozhodne neskôr.**

Podpisy